

TANULJUNK IDEGEN NYELVEKET!

(© Örkény István)

Nem tudok németül.

Budgyonnij és Alexajevka közt egy csomó löveget kellett fölteni egy dombra, mert kerékagyig besüllyedtek a sárba. Amikor harmadszor került rám a sor, és körülbelül a felpart közepe táján elkezdett visszafelé csúszni a dögnehez tábori ágyú, úgy tettem, mintha szükségre akarnék menni, és leléptem.

Tudtam az irányt a körletünk felé. Átvágtam egy óriási napraforgótáblán, aztán kiértem a tarlóra. A zsíros, fekete föld úgy tapadt a bakancsomra, mint a bűvárok ólomnehezéke, amellyel a tengerfenékre szállnak. Azt hiszem, húsz percig mehettem, amikor egyenesen beleszaladtam egy magyar szakaszvezetőbe és egy németbe, akiről nem tudtam, mi lehetett, mert nem ismertem a német rendfokozatokat. Már ahhoz is örületes balszerencse kellett, hogy pont beléjük szaladjak, mert teljesen sík volt a terep.

A szakaszvezető állt, a német, szétterpesztett térdrel, egy kis tábori széken ült. A szakaszvezető dohányzott, a német evett. Egy fogpasztástubus formájú tubusból kenősjatot nyomott egy szelet kenyérre, és csak a szemével intett, hogy álljak meg.

- Was sucht er hier? - kérdezte.

- Mit keres itt? - fordította a szakaszvezető.

Mondtam, elvesztettem az alakulatomat.

- Er hat seine Einheit verloren - mondta a szakaszvezető.

- Warum ohne Waffe?

- Hol a puskája? - kérdezte a szakaszvezető.

Mondtam, hogy munkaszolgálatos vagyok.

- Jude - mondta a szakaszvezető.

Ezt még én is megértettem. Megmagyaráztam, hogy nem vagyok zsidó, hanem mint a Népszava győri terjesztőjét egy különleges munkásszázadhoz hívtak be.

- Was? - kérdezte a német.

- Jude - mondta a szakaszvezető.

A német felállt. Leverte zubbonyáról a morzsát.

- Ich werde ihn erschiessen - mondta.

- Magát a Feldwebel úr most agyon fogja löni - fordította a szakaszvezető.

Éreztem, hogy előnt a verejték, és kavarni kezd a gyomrom. A német rácsavarta a kenősjatos tubusra a kupakot, és elővette puskáját. Talán, ha beszélek németül, meg tudom neki magyarázni, hogy nem viselek sárga karszalagot, tehát nem is lehetek zsidó, és akkor minden másképpen történik.

- Er soll zehn Schritte weiter gehen.

- Menjen tíz lépéssel tovább - mondta a szakaszvezető.

Mentem tíz lépést. Közben bokáig süllyedtem a sárba.

- Gut.

- Jól van.

Megálltam. A Feldwebel rám fogta a puskát. Csak arra emlékszem, hogy egyszerre irtózatossá lett a fejem, és majdnem szétrobbantak a beleim. A Feldwebel leeresztette a puskát.

- Was ist sein letzter Wunsch? - kérdezte.

- Mi az utolsó kívánsága? - kérdezte a szakaszvezető.

Mondtam, nagydolgozni szeretnék.

- Er will scheissen - fordította a szakaszvezető.

- Gut.

- Jó.

Amíg dolgomat végeztem, a Feldwebel súlyban tartotta a puskát. Mihelyt fölálltam, fölemelte.

- Fertig? - kérdezte.

- Kész?

Mondtam, kész.

- Fertig - jelentette a szakaszvezető.

A Feldwebel puskája nyilván felfele hordott, mert a köldöktájamra célzott.

Körülbelül egy vagy másfél percig álltam így. Aztán, továbbra is rám célozva, azt mondta a Feldwebel:

- Er soll hupfen.

- Békaugrás - fordította a szakaszvezető.

A békaugrás után kúszás következett. A kúszás után tizenöt fekvőtámasz.

Utoljára azt mondta a Feldwebel, hogy hátra arc.

Hátraarcot csináltam.

- Stehschritt!

- Díszlépés! - tolmácsolta a szakaszvezető.

- Marsch! - mondta a Feldwebel.

- Menet, indulj! - fordította a szakaszvezető.

Elindultam. Járnai is alig lehetett, nemhogy díszlépést kivágni. Röpködtek a sárgagömbök a fejem felett. Csak örületes lassúsággal tudtam haladni, és közben éreztem, hogy a Feldwebel a hátam közepére célzott. Még most is meg tudnám mutatni a pontot, ahová a puska csöve irányult. Ha nincs az a sár, csak öt percig tartott volna rettegésem. Így azonban talán egy félóra is elmúlt, míg hasra mertem feküdni és visszanézni.

Olaszul se tudok: sajnos, nincs nyelvérzékem. Tavaly, amikor egy tíznapos Ibusz-társasutazással Reginában nyaraltam, egy este, a Regina Palace nevű luxusszálló előtt felismertem a Feldwebelt. Nem volt szerencsém. Ha egy fél perccel előbb érek oda, agyonverem; így azonban ő észre se vett engem. Többedmagával felszállt egy üvegtetejű, piros autóbuszra, mialatt én kellő nyelvtudás híján, csak magyarul ordítozhattam:

- Ne induljanak el! Szállítsák le azt a fasiszta disznót!

A portás, egy nálam fél fejjel magasabb, színes bőrű szudáni, megfenyegetett az ujjával, és intett, hogy hordjam el magam. Még neki sem magyarázhattam el, mi

történt, habár ő talán az olaszon kívül franciául és angolul is tudott. Én azonban, sajnós, a magyaron kívül semmiféle más nyelven nem beszélek.